

Promemoria: Avtrappat ränteavdrag för vissa lån

Yrkesföreningen för budget- och skuldrådgivare i kommunal tjänst (BUS) är en yrkesförening för landets kommunalt anställda budget- och skuldrådgivare.

Sammanfattning

Yrkesföreningen för budget- och skuldrådgivare i kommunal tjänst har tagit del av ovanstående promemoria. Yrkesföreningen stödjer i stort förslaget till ett avtrappat ränteavdrag för vissa lån. Vi ser dock en risk med att rätten till avdrag även kommer att påverka blancolån som tagits innan lagändringen träder i kraft. Vårt förslag är därför att endast begränsa rätten till avdrag för lån tagna efter det att lagändringen trätt i kraft, alternativt att avtrappningen sker under en längre tidsperiod än den som föreslås.

Vi ser med oro hur skuldsättningen på grund av konsumtionslån har ökat de senaste åren, inte minst bland unga vuxna. Aldrig tidigare har det varit så enkelt att snabbt låna pengar och att handla på kredit. Dessa lån har ofta höga räntor och medför ökade risker för att låntagare ska få betalningsproblem. Låntagare som tar dessa lån har ofta små marginaler i sin ekonomi. Därför är det viktigt att långivare gör en tillräckligt god kreditprövning innan de beviljar ett lån. Blancolån används exempelvis för att köpa varor och tjänster, ersätta befintliga lån och som kontantinsats vid ett bostadsköp. Lån som lämnas mot säkerhet minskar risken för överskuldsättning.

Överskuldsättning orsakar stora kostnader på såväl individ- som samhällsnivå. Att ha skulder har blivit en ny folksjukdom. Skattebetalarnas pengar ska inte gå till att finansiera dyra blancolån. Samtidigt innebär ett ändrat ränteavdrag förändrade spelregler. De som redan tagit lån har anpassat och inrättat sin privatekonomi efter det rådande ränteavdraget. En förändring i ränteavdraget påverkar alla låntagare men får olika effekter för olika hushåll. De som drabbas hårdast är de hushåll som redan idag har blancolån och knappa ekonomiska resurser.

Om förslaget om avtrappat ränteavdrag även ska gälla retroaktivt kommer det innebära att fler personer som har blancolån i dagsläget får omfattande betalningsproblem och söker hjälp hos den kommunala budget- och skuldrådgivningen. Det kan även innebära ett

ökat inflöde till Kronofogden både i form av betalningsförelägganden och skuldsaneringsansökningar. För att säkerställa att denna grupp får det stöd som behövs krävs extra resurser till såväl budget- och skuldrådgivning som till Kronofogden.

I stort ställer vi oss därför bakom Finansdepartementets förslag men anser att begränsningen av rätten till avdrag endast ska gälla lån som tas efter det att lagändringen trätt i kraft, alternativt att avtrappningen sker under en längre tidsperiod än den som föreslås för att skapa tidsmässigt utrymme till omställningen. Det gäller inte minst i nuläget då konjunkturen är svag och tillväxten osäker.

Utöver denna lagändring krävs dock fler åtgärder för att minska överskuldsättningen. I utredningen ”Ett förstärkt konsumentskydd mot riskfylld kreditgivning och överskuldsättning” SOU 2023:38 föreslås flera verkningsfulla åtgärder som kan bidra till detta, framför allt:

- sänkt räntetak
- hårdare kreditprovning och mer restriktiv kreditgivning
- ändrad avräkningsordning.

I övrigt har Yrkesföreningen tagit del av förslaget och har inga vidare synpunkter.

Styrelsen för Yrkesföreningen för budget- och skuldrådgivare i kommunal tjänst genom:

Marie Söderström, budget- och skuldrådgivare, Sundsvalls kommun
Rebecka Svensson, budget- och skuldrådgivare, Karlshamns kommun